

Wyrok z dnia 7 lipca 1999 r.

III RN 22/99

Ujawnienie przez organy celne zmontowania i zarejestrowania samochodu, czyli wyrobu gotowego, z elementów zgłoszonych uprzednio do odprawy celnej jako części do samochodu, jest równoznaczne ze stwierdzeniem nowej okoliczności faktycznej w rozumieniu art. 145 § 1 pkt 5 KPA, która wskazuje, że w chwili dokonywania odprawy celnej "części samochodowych" organ celny nie został poinformowany o rzeczywistym przeznaczeniu zgłaszanych do odprawy celnej towarów, które w dacie odprawy posiadały w istocie cechy "wyrobu kompletnego lub gotowego znajdującego się w stanie nie zmontowanym lub rozmontowanym."

Przewodniczący: SSN Jerzy Kwaśniewski, Sędziowie SN: Andrzej Wasilewski, Andrzej Wróbel (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, z udziałem prokuratora Prokuratury Krajowej Włodzimierza Skoniecznego, po rozpoznaniu w dniu 7 lipca 1999 r. sprawy ze skargi Jarosława S. na decyzję Prezesa Głównego Urzędu Ceł w W. z dnia 1 sierpnia 1997 r. [...] w przedmiocie uchylecia decyzji w sprawie należności celnych, na skutek rewizji nadzwyczajnej Ministra Sprawiedliwości [...] od wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego-Ośrodka Zamiejscowego w Poznaniu z dnia 10 czerwca 1998 r. [...]

o d d a l i ł rewizję nadzwyczajną.

U z a s a d n i e

W dniu 24 sierpnia 1995 r. przez różne przejścia graniczne i na różne nazwiska zostały do Polski z Niemiec sprowadzone, silnik i inne części samochodowe, z których po zmontowaniu powstał samochód osobowy marki Audi, zarejestrowany na nazwisko Mariusza P.

Powyższe ustalenie stało się podstawą wznowienia z mocy art. 145 § 1 pkt 5 KPA postępowania celnego zakończonego decyzjami ostatecznymi o dopuszczeniu

w/w towarów do obrotu na polskim obszarze celnym. Decyzją [...] z dnia 26 czerwca 1997 r. Dyrektor Urzędu Centralnego w R. uchylił swoją decyzję zawartą w dowodzie odprawy celnej [...] z dnia 24 sierpnia 1995 r. dotyczącą silnika do samochodu osobowego marki Audi sprowadzonego na nazwisko Jarosława S. Z uzasadnienia tej decyzji wynikało, że jej odpis w myśl art. 45 ust. 5 Prawa celnego zostaje przekazany do Dyrektora Urzędu Celnego w B., gdzie będzie prowadzone postępowanie w sprawie wymiaru należności celnych. W tym bowiem Urzędzie w dniu 24 sierpnia 1995 r. dokonano odprawy celnej ostatecznej nadwozia i innych części do samochodu osobowego „Audi” zarejestrowanego po zmontowaniu na nazwisko Mariusza P. zam. w . ul. B. W ocenie organów celnych nie budzi wątpliwości fakt, że wymienione części stanowią w istocie samochód osobowy marki „Audi”, który został sprowadzony do Polski w stanie rozmontowanym.

Decyzją [...] z dnia 1 sierpnia 1997 r. Prezes Głównego Urzędu Ceł w W. nie uwzględnił odwołania Jarosława S. i utrzymując w mocy zaskarżoną decyzję uchylił ją w części dotyczącej podstawy prawnej, którą uzupełnił przez powołanie art. 45 ust. 5 ustawy Prawo celne.

Wyrokiem z dnia 10 czerwca 1998 r. [...] Naczelny Sąd Administracyjny-Ośrodek Zamiejscowy w Poznaniu uchylił zaskarżoną decyzję oraz poprzedzającą ją decyzję Dyrektora Urzędu Celnego w R. z dnia 26 czerwca 1997 r. [...]. W ocenie Sądu brak było podstaw do wznowienia postępowania celnego, a decyzje wydane po jego wznowieniu naruszają art. 151 § 1 pkt 2 KPA ponieważ nie rozstrzygają o istocie sprawy.

Powyższy wyrok zaskarżył Minister Sprawiedliwości rewizją nadzwyczajną, w której wyrokowi temu zarzucił rażące naruszenie art. 22 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 11 maja 1995 r. o Naczelnym Sądzie Administracyjnym (Dz.U. Nr 74, poz. 368 ze zm.) w związku z art. 145 § 1 pkt 5 Kodeksu postępowania administracyjnego oraz w związku z art. 3 i 4 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. Prawo celne (Dz.U. z 1993 r. Nr 71, poz. 312 ze zm.) i na podstawie art. 57 ust. 2 ustawy o Naczelnym Sądzie Administracyjnym wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Naczelnemu Sądowi Administracyjnemu-Ośrodek Zamiejscowy w Poznaniu do ponownego rozpoznania.

W ocenie Ministra Sprawiedliwości zasadność wznowienia postępowania celnego w sprawach zakończonych decyzjami ostatecznymi dotyczącymi sprowadzenia do Polski samochodów osobowych w stanie rozmontowanym został jednoznacznie

wyjaśnione przez ukształtowane już orzecznictwo NSA i Sądu Najwyższego (np.. wyrok z dnia 8 lipca 1998 r., III RN 44/98 czy wyroki z dnia 7 lutego 1995 r., III ARN 80/94 i III ARN 81/94 – OSNAPiUS 1995 nr 14, poz. 168 i 185). Podstawę prawną działania organów celnych w tych sprawach stanowi art. 145 § 1 KPA, nową zaś okolicznością faktyczną w sprawie są ustalenia organów celnych dotyczące zakupu za granicą samochodu osobowego, który został wwieziony do Polski w stanie rozmontowanym. Podstawę klasyfikacji zgłoszonych do odprawy celnej części samochodowych stanowi reguła 2a Ogólnych Reguł Interpretacji Nomenklatury Scalonej, zamieszczona na wstępie taryfy celnej. Treść wymienionej reguły w ocenie Ministra Sprawiedliwości wyklucza zaś taką interpretację art. 145 § 1 pkt 5 KPA, jaką w niniejszej sprawie przyjął NSA. Z akt sprawy bezspornie bowiem wynika, że do Polski w dniu 24 sierpnia 1995 r. sprowadzony został samochód osobowy marki „Audi”, zaś rozmontowanie go przed przekroczeniem granicy i następnie wwiezienie do Polski przez dwa różne przejścia graniczne i przez różne osoby części tego samochodu miało jedynie na celu obejście art. 23 ust. 1 Prawa celnego i w efekcie zaniżenia należności celnych. Takie zaś działanie importerów sprzeczne jest z uregulowaniami w art. 3 i 4 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. Prawo celne.

Za nietrafną zdaniem Ministra Sprawiedliwości należy także uznać interpretację art. 151 § 1 pkt 2 KPA, ponieważ nie uwzględnia ona uregulowań zawartych w art. 45 ust. 5 Prawa celnego. W niniejszej sprawie organ I instancji przekazał w myśl powołanego przepisu, sprawę do rozpatrzenia innemu organowi celnemu tej samej instancji, a nie organowi niższej instancji. Tym samym nie zachodzi w tej sprawie sytuacja, o której mowa w powołanym przez NSA wyroku. Kwestię właściwości miejscowej organów celnych rozstrzygają art. 45 ust. 4 i art. 111 Prawa celnego, zaś o przekazaniu sprawy decyduje interes strony lub ważne względy służbowe. Taka interpretacja powołanego przepisu zgodna jest także z dotychczasowym orzecnictwem NSA w tego typu sprawach (np. wyrok NSA – Ośrodek Zamiejskowy w Poznaniu z dnia 28 maja 1998 r., I SA/Po 1122/97, 25 sierpnia 1998 r., I SA/Po 1922/97 czy 16 czerwca 1998 r., I SA/Pa 1410/98).

Należy przy tym zauważyć stwierdził Minister Sprawiedliwości że niepowołanie w sentencji decyzji organu pierwszej instancji – jednego z przepisów, aczkolwiek świadczy o pewnej nieprawidłowości tej decyzji, to jednak z uwagi na treść jej uzasadnienia nie może być przyczyną jej uchylecia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rewizja nadzwyczajna nie ma usprawiedliwionych podstaw, gdy idzie o postawiony w niej zarzut rażącego naruszenia zaskarżonym wyrokiem przepisu art. 151 § 1 pkt 2 Kodeksu postępowania administracyjnego. Przepis ten stanowi, że organ administracji publicznej po przeprowadzeniu postępowania określonego w art. 149 § 2 KPA wydaje decyzję, w której uchyla decyzję dotychczasową, gdy stwierdzi istnienie podstaw do jej uchylenia na podstawie art. 145 § 1 KPA i wydaje nową decyzję rozstrzygającą o istocie sprawy. Zgodnie zaś z przepisem art. 149 § 2 KPA postanowienie (o wznowieniu postępowania) stanowi podstawę do przeprowadzenia przez właściwy organ postępowania co do przyczyn wznowienia oraz co do rozstrzygnięcia istoty sprawy. Z wykładni systemowej przepisów art. 149 § 2 i 151 §1 pkt 2 KPA wynika zatem niezbicie, że organ administracji publicznej, który uchylił decyzję dotychczasową wskutek stwierdzenia istnienia przyczyn wymienionych w art. 145 § 1 KPA jest obowiązany wydać nową decyzję orzekającą co do istoty sprawy, chyba że istnieją podstawy do umorzenia postępowania (art. 105 KPA). Przepis art. 151 § 1 pkt 2 KPA nie dopuszcza uchylenia decyzji dotychczasowej w części, a zatem należy przyjąć, że decyzja ta powinna być uchylona w całości, co z kolei nakazuje organowi administracji publicznej, jak to trafnie podkreślił Naczelny Sąd Administracyjny w uzasadnieniu zaskarżonego niniejszą rewizją nadzwyczajną wyroku, ponowne rozstrzygnięcie o prawach i obowiązkach strony, czyli że nowa decyzja wydana w wyniku wznowienia postępowania musi rozstrzygać sprawę co do jej istoty w całości. W związku z tym przepis art. 45 ust. 2 Prawa celnego stanowiący, że dyrektor urzędu celnego może na wniosek strony lub z urzędu przekazać sprawę do rozpatrzenia dyrektorowi innego urzędu celnego, jeżeli wymaga tego interes strony lub ważne względy służbowe, nie upoważnia organów administracji celnej do uchylenia, w wyniku wznowienia postępowania, decyzji dotychczasowej i przekazania sprawy do merytorycznego rozstrzygnięcia innemu organowi celnemu. Przepis ten nie ma bowiem zastosowania do nadzwyczajnego trybu weryfikacji decyzji ostatecznych w postaci wznowienia postępowania, lecz wyłącznie do zwyczajnego postępowania administracyjnego.

Trafny jest natomiast dalszy zarzut rewizji nadzwyczajnej naruszenia zaskarżonym wyrokiem przepisu art. 145 § 1 pkt 5 Kodeksu postępowania administracyjnego, według którego podstawą wznowienia postępowania jest ujawnienie istotnych

dla sprawy nowych okoliczności faktycznych lub nowych dowodów, które istniały w dniu wydania decyzji, lecz nie były znane organowi, który wydał decyzję. Nie sposób podzielić oceny Sądu Administracyjnego że, nowymi dowodami lub okolicznościami faktycznymi nie może być fakt, iż z części sprowadzonych przez dwóch „oddzielnych” importerów, po dopuszczeniu tego towaru do obrotu na polski obszar celny zmontowano następnie samochód i zarejestrowano go na nazwisko jednego z nich, ponieważ są to okoliczności (czynności, fakty), które powstały po wydaniu decyzji ostatecznych. Sąd bowiem nie uwzględnił reguły 2a Ogólnych Reguł Interpretacji Nomenklatury Scalonej stanowiących załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 1995 r. w sprawie ceł na towary przywożone z zagranicy (Dz.U. Nr 151, poz. 737). W jej świetle późniejsze, jak w niniejszej sprawie, ujawnienie przez organy celne faktu zmontowania i zarejestrowania samochodu, czyli wyrobu gotowego, z elementów zgłoszonych uprzednio do odprawy celnej jako części do samochodu, jest równoznaczne z ujawnieniem nowej okoliczności faktycznej w rozumieniu art. 145 § 1 pkt 5 KPA, która jednoznacznie wskazuje na to, że w chwili dokonywania odprawy celnej „części samochodowych” organ celny nie został poinformowany o rzeczywistym przeznaczeniu zgłaszanych do odprawy celnych towarów, które w dacie odprawy posiadały w istocie cechy „wyrobu kompletnego lub gotowego znajdującego się w stanie nie zmontowanym lub rozmontowanym.” Wskazana wadliwość zaskarżonego wyroku nie ma jednak wpływu na trafność rozstrzygnięcia zawartego w jego sentencji.

Biorąc powyższe pod rozwagę Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

=====